

Patentu valde

Raiņa bulvāris 15, Rīga, LV-1050, tālr. 67099600, e-pasts pasts@lrpv.gov.lv, www.lrpv.gov.lv

IEKŠĒJIE NOTEIKUMI

Rīgā

03.04.2024.

Nr. 1-2/2

Patentu valdes ētikas kodekss

Izdoti saskaņā ar
Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72. panta pirmās daļas 2. punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Iekšējie noteikumi (turpmāk – Ētikas kodekss) nosaka Patentu valdes nodarbināto profesionālās ētikas pamatprincipus un vispārējās uzvedības normas, kārtību kādā ziņot par iespējamiem pārkāpumiem un Ētikas kodeksa normu pārkāpumu izskatīšanu.

2. Ētikas kodeksa mērķis ir veicināt nodarbināto vienotu izpratni par Patentu valdes vērtībām un uz tām balstītiem ētikas pamatprincipiem, kā arī tiem atbilstošu rīcību, Patentu valdes nodarbināto individuālu atbildību un godprātību, tādējādi sekmējot labu pārvaldību un vairojot sabiedrības uzticēšanos Patentu valdei.

3. Ētikas kodeksā ietvertās normas ir saistošas visiem nodarbinātajiem. Nodarbinātie savā darbībā ievēro Ētikas kodeksā noteiktos ētikas pamatprincipus, bet gadījumos, kas nav minēti Ētikas kodeksā, nodarbinātie rīkojas saskaņā ar vispārpieņemtām uzvedības normām.

II. Ētiskas rīcības pamatprincipi

4. Nodarbinātais, pildot savus amata pienākumus, kā arī ārpus darba laika, ievēro šādus ētikas pamatprincipus:

4.1. Tiesiskums:

4.1.1. nodarbinātā lēmumi un rīcība atbilst normatīvajiem aktiem, amata aprakstam, darba līguma noteikumiem un Ētikas kodeksa normām;

4.1.2. nodarbinātais nepieļauj prettiesiskas rīcības slēpšanu vai atbalstīšanu.

4.2. Profesionalitāte un profesionālā izaugsme:

4.2.1. nodarbinātais savus amata pienākumus veic profesionāli un precīzi, ar atbildības sajūtu, nodrošinot darba efektivitāti;

4.2.2. nodarbinātais savas kompetences ietvaros sadarbojas ar citiem

nodarbinātajiem, sniedzot vai saņemot palīdzību amata pienākumu veikšanai;

4.2.3. iespēju robežās nodarbinātais paaugstina savu kvalifikāciju un paplašina savas profesionālās zināšanas, apgūstot nepieciešamās iemaņas un prasmes.

4.3. Godprātība:

4.3.1. nodarbinātais savus amata pienākumus pilda godprātīgi, atklāti un patstāvīgi, ievērojot objektivitāti un neitralitāti (profesionālo neatkarību), kā arī atturas no darbībām, kuru dēļ nodarbinātā vai Patentu valdes godprātība, objektivitāte vai neitralitāte var tikt apšaubīta;

4.3.2. nodarbinātais atbildīgi izturas pret darbā iegūtu ar likumu aizsargātu informāciju un izmanto to tikai darba vajadzībām;

4.3.3. nodarbinātais neatbalsta darbības, kas ir pretrunā ar vispārpieņemtajām uzvedības normām;

4.3.4. nodarbinātais izvairās no autoritāra stila attiecībā pret citiem kolēģiem;

4.3.5. nodarbinātais uzklauša cita kolēģa viedokli un argumentus, kas ir atšķirīga viedokļa pamatā.

4.4. Objektivitāte:

4.4.1. nodarbinātais ievēro vienlīdzīgu un godīgu attieksmi pret visiem, neizrādot īpašu labvēlību vai nepamatotas privilēģijas kādai personai;

4.4.2. izskatot jautājumus un pieņemot lēmumus, nodarbinātais ņem vērā tikai faktus un pārbaudītu, uz pierādījumiem balstītu informāciju, kā arī rīkojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un vispārējiem tiesību principiem. Nodarbinātais ir vērīgs attiecībā uz nepārbaudītu un aizdomīgu informāciju (viltus ziņām, dezinformāciju);

4.4.3. nodarbinātais ir profesionāli atklāts pret kolēģiem un Patentu valdes klientiem, vienlaikus ievērojot noteikto konfidencialitāti un respektējot privātumu.

4.5. Atbildība:

4.5.1. nodarbinātais apzinās, ka Patentu valdes kopējo tēlu sabiedrībā veido katra atsevišķa nodarbinātā uzvedība un rīcība, tāpēc ar savu izturēšanos un attieksmi cenšas vairot apkārtējo cilvēku un sabiedrības cieņu;

4.5.2. nodarbinātais spēj pieņemt skaidrus un pamatotus lēmumus un uzņemties atbildību par tiem;

4.5.3. nodarbinātais darba izpildi veic atbilstoši visaugstākajiem darba izpildes standartiem un saskaņā ar Ētikas kodeksa normām.

III. Nodarbinātā tiesības, pienākumi un uzvedība

5. Nodarbinātā tiesības:

5.1. lēmumu pieņemšanas gaitā, atbilstoši profesionālajai kompetencei un amatam, brīvi izteikt un argumentēti aizstāvēt savu viedokli;

5.2. saņemt no vadītāja cieņpilnu un konstruktīvu attieksmi, kā arī atbalstu amata pienākumu veikšanai;

5.3. atteikties izpildīt vadītāja dotos uzdevumus, ja tie ir pretrunā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un Ētikas kodeksu;

5.4. uz privātās dzīves neaizskaramību.

6. Nodarbinātā pienākumi:

6.1. ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas un profesionālo etiķeti;

6.2. izturēties konstruktīvi, cieņpilni un pieklājīgi pret vadību un kolēģiem;

6.3. cienīt Patentu valdes korporatīvās vērtības un darba kultūru;

6.4. izvairīties no konfliktiem Patentu valdē un ārpus tās, bet, ja tādi radušies, risina konstruktīvas sadarbības ceļā;

6.5. godīgi atzīt neētisku rīcību un labot savas kļūdas;

6.6. nelietot vārdus, žestus un mājienu, kas neatbilst lietišķajai komunikācijai vai arī var aizskart citu personu cieņu;

6.7. ārpus amata vai darba pienākumu pildīšanas rīkoties tā, lai nemazinātu Patentu valdes reputāciju un uzticēšanos tai, kā arī izvairīties no tādām situācijām, kuras neatbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām, vienlaikus neradot negatīvu sabiedrības attieksmi pret Patentu valdi;

6.8. paužot viedokli ārpus amata vai darba pienākumu pildīšanas, tai skaitā sociālajos tīklos, sniedz pārbaudītu informāciju par Patentu valdi un izsakās cieņpilni, veicinot izpratni par Patentu valdes lomu un darbu.

7. Nodarbinātais saskarsmē ar kolēģiem:

7.1. ievēro vispārpieņemtās uzvedības normas;

7.2. sadarbojas, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību profesionālo pienākumu izpildē;

7.3. informē par profesionāli aktuālām tēmām un pieredzi, kas varētu būt noderīga arī citiem nodarbinātajiem;

7.4. neizmanto savtīgos nolūkos koleģiālās padotā un vadītāja attiecības, citu nodarbināto nekompetenci, kļūdas vai pieredzes trūkumu;

7.5. rūpējas par Patentu valdes jauno nodarbināto iesaistīšanu kolektīvā, daloties ar savām profesionālajām zināšanām, pieredzi un praksi.

8. Nodarbinātais saskarsmē ar klientiem:

8.1. ir pieklājīgs un iecietīgs, apkalpojot klientu gan klātienē, gan citā saziņas veidā;

8.2. kompetences ietvaros nodarbinātais attiecīgajā jautājumā sniedz klientam nepieciešamo informāciju. Ja nepieciešams, nodarbinātais konsultē par Patentu valdes rīcības vai lēmumu apstrīdēšanas kārtību. Nodarbinātais sniedz precīzu un saprotamu informāciju;

8.3. saņemot pieprasījumu sniegt informāciju par jautājumu, kas nav nodarbinātā kompetencē, nodarbinātais izskaidro sava atteikuma iemeslu un novirza klientu pie attiecīgā eksperta, ja iespējams, nosaucot darba tālruņa numuru, nodarbinātā vārdu, uzvārdu un amatu;

8.4. atvainojas klientam, ja nodarbinātais pieļāvis kļūdu, kas negatīvi ietekmē klienta tiesības vai intereses, un dara visu iespējamo, lai novērstu kļūdas negatīvās sekas, kā arī informē klientu par tiesībām iesniegt sūdzību;

8.5. ja klienta mutiski izteikts pieprasījums pēc informācijas ir sarežģīts, laikietilpīgs vai apjomīgs, iesaka klientam pieprasījumu noformēt rakstiski, ja nepieciešams, palīdz to izdarīt;

8.6. izskatot klienta iesniegtos pieprasījumus vai pieņemot lēmumu, nodrošina, ka tiek ievērots vienādas attieksmes princips un netiek pieļauta jebkāda veida diskriminējoša rīcība.

IV. Ētiskas uzvedības noteikumi saziņā ar interešu pārstāvjiem

9. Saziņā ar interešu pārstāvi (privātpersona, kas veic interešu pārstāvību par atlīdzību vai bez tās, neatkarīgi no juridiskā statusa vai reģistrācijas) nodarbinātais ievēro atklātības, vienlīdzības un godprātības principu.

10. Nodarbinātajam ir pienākums:

10.1. izvērtēt ikvienu ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, ņemot vērā to, kāds labums no šāda ielūguma pieņemšanas ir Patentu valdei kopumā, un vai tas nav saistīts ar ieinteresētību panākt kādu labvēlību piedāvātājam;

10.2. nodrošināt, ka visiem interešu pārstāvjiem, kas ir ieinteresēti konkrētā jautājuma izlemšanā, ir dotas vienlīdzīgas iespējas tikt ar lēmuma pieņēmējiem un sagatavotājiem un saņemt nepieciešamo informāciju;

10.3. informēt savu tiešo vadītāju:

10.3.1. par paredzētajām vai notikušajām sarunām un konsultācijām ar interešu pārstāvi, ja tādas ir bijušas saistībā ar jautājumu, par ko nodarbinātais ir atbildīgs sagatavot vai pieņemt lēmumu;

10.3.2. ja no nodarbinātā, izmantojot nodarbinātā amata stāvokli un priekšrocības, prettiesiski tiek pieprasīts kāds materiāls vai nemateriāls labums.

11. Nodarbinātajam ir aizliegts:

11.1. neievērojot vienlīdzības principu, kādam no interešu pārstāvjiem nodrošināt īpašas priekšrocības, ja vien to neparedz tiesību akts vai līgums, salīdzinot ar citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā vienu no interešu pārstāvjiem atsevišķi informējot par viņu interesējošo jautājumu loku, nodrošinot piekļuvi lēmuma pieņēmējiem vai citus labumus;

11.2. pieņemt no interešu pārstāvja vai organizācijas, kas algo interešu pārstāvi, dāvanas, viesmīlības piedāvājumus vai citus labumus savām vai savu ģimenes locekļu vajadzībām vai arī organizācijai, ar ko viņš ir saistīts. Ar citiem labumiem saprot arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumus un dzērienu apmaksu vai jebkāda cita veida materiālos labumus;

11.3. izmantot savu amata stāvokli un personiskos kontaktus, lai kādam no interešu pārstāvjiem nodrošinātu piekļuvi augstākstāvošām amatpersonām, kas ir atbildīgas par interešu pārstāvja interesēs esošo lēmumu pieņemšanu;

11.4. maldināt interešu pārstāvi, radot iespaidu, ka nodarbinātais var nodrošināt viņam piekļuvi valsts valdības locekļiem vai augstākstāvošām amatpersonām vai arī ietekmēt viņu pieņemto lēmumu;

11.5. par atlīdzību vai bez tās pārstāvēt indivīdu, komersantu vai organizāciju kā interešu pārstāvim valsts vai pašvaldību institūcijā.

V. Darbības, kas vērstas uz interešu konflikta novēršanu

12. Nodarbinātais nepieļauj jebkādas korupcijas izpausmes Patentu valdē un informē tiešo vadītāju par jebkuru korupcijas gadījumu iestādē.

13. Nodarbinātais izvairās no situācijām, kurās varētu rasties reāls, iespējams vai šķietams interešu konflikts vai korupcijai labvēlīgi apstākļi.

14. Nodarbinātais atsakās no tādu pienākumu veikšanas vai valsts amatpersonas amata savienošanas, kas var radīt interešu konfliktu vai aizdomas par nodarbinātā, viņa radnieku vai darījumu partneru personisko vai mantisko interešu ietekmēšanu, arī gadījumos, kad ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta objektivitāte un neitralitāte.

15. Nodarbinātais nekavējoties informē tiešo vadītāju, ja radies interešu konflikts un pārtrauc savu līdzdalību lēmuma pieņemšanā.

16. Saņemot informāciju par nodarbinātā atrašanos interešu konflikta situācijā, tiešais vadītājs nodod nodarbinātā funkcijas vai uzdevuma izpildi citam nodarbinātajam.

17. Nodarbinātajam aizliegts pieņemt jebkādas dāvanas saistībā ar pienākumu pildīšanu, izņemot likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" minētajos gadījumos.

18. Nodarbinātais dāvanu, viesmīlības vai citu labumu piedāvājumus, kas nav

atļauti saskaņā ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikumiem, noraida strikti, bet pieklājīgi, lai to piedāvātājam nerastos šaubas par nodarbinātā nodomu noraidīt piedāvājumu un pieņemt objektīvu un neatkarīgu lēmumu.

VI. Kārtība, kādā ziņo par iespējamām pārkāpumiem

19. Ja nodarbinātajam ir aizdomas par cita nodarbinātā iespējamām krāpnieciskām vai koruptīvām darbībām vai iespējamu interešu konfliktu amata pienākumu izpildē, nodarbinātais par konstatēto gadījumu ziņo, izmantojot vienu no šādiem ziņošanas veidiem:

19.1. brīvas formas rakstveida iesniegums Patentu valdes direktoram;

19.2. brīvas formas elektronisks iesniegums uz e-pasta adresi pasts@lrpv.gov.lv vai trauksme@lrpv.gov.lv;

19.3. ziņojums Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam.

20. Informācijas sniedzējam ir tiesības nenorādīt savu vārdu, uzvārdu, amatu. Saņemtie ziņojumi ir ierobežotas pieejamības informācija.

21. Nodarbinātais var ziņot arī citos veidos, kas nav noteikti šo noteikumu 19. punktā. Ziņojumu formas trūkumi nevar būt par pamatu iesniegtā ziņojuma neizskatīšanai un nereagēšanai uz to pēc būtības.

22. Pēc ziņojuma vai cita veida informācijas saņemšanas par iespējamo pārkāpumu Patentu valdes direktors ar rezolūciju uzdod iesniegumu izskatīt Ētikas komisijai vai, ja konstatēts iespējams noziedzīgs nodarījums, ņemot vērā sniegtās informācijas saturu un konstatētā pārkāpuma būtību, vēršas tiesībaizsardzības iestādēs.

VII. Ētikas kodeksa normu pārkāpumu izskatīšana

23. Lai nodrošinātu profesionālās ētikas normu ievērošanas uzraudzību, veicinātu nodarbināto darbību saskaņā ar Ētikas kodeksa prasībām un izskatītu iesniegumus par nodarbināto rīcību saistībā ar Ētikas kodeksa normu pārkāpumiem, Patentu valdē ir izveidota un darbojas pastāvīga Ētikas komisija, kuras pienākumus, tiesības, atbildību, izveidošanu un darba organizāciju nosaka Ētikas komisijas reglamentā.

24. Ētikas kodeksa normu pārkāpuma gadījumā nodarbinātajam vai jebkurai citai personai ir tiesības iesniegt par pārkāpēju iesniegumu Ētikas komisijai, kura iesniegumu izskata saskaņā ar Ētikas komisijas reglamentu.

VIII. Noslēguma jautājums

25. Atzīt par spēku zaudējušu Patentu valdes 2019. gada 10. janvāra iekšējos noteikumus Nr. 1-2/1 „Ētikas kodekss”.

Direktors

A. Batalauskis

*Velpe 67099660
Miķelsone 67220663*